

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 15. De ablutione capitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

De ablutione capitis.

CAP. XV.

ATque hæc ad omnes gētes, vulgataque
suetudine, pertinebant. Sequar
peculiarem Gallie & Hispaniarum morem
quæ suis competentibus caput abluiebant
certo die, hoc est, Palmarum, & ramorum
memoratione insigni: quem propterea
laurum à lauandis capitis appellabant.
clara est enim ea de re S. Isidori authoritas
6. Ethymol. cap. 18. dies, inquit, Palmarum

Mos Gallie & Hispanie lauandi capita baptizandi in die Palmarum.
dicitur, quod in eo Dominus, & Saluator
propheta cecinit, Hierusalem tendens, a
perhibetur. vulgus autem omnino hunc diem
laurum vocat, quod in eo tunc mos est lauandi
infantium, qui vngendi sunt, ne obseruatione
draginta dierum sordidata, ad vnctionem
rent. & lib. 1. de Ecclef. Offic. cap. 27. de Do-

Dominica palmarum cur dicta Capitulum.
bus traditur. propter confinem Dominica Palmarum
lenitatem: ut, quia iam ad Dei gratiam peruen-
dam festinant, fidem, quam confiteantur, agrum
vulgus autem ideo eundem diem Capitulum
cat: quia tunc moris est lauandi capita infantium,
vngendi sunt: ne forte obseruatione
sordidata ad vnctionem accederent. Atque hoc
stant illa Ordinis Romani verba, quæ in
ordine in die Palmarum, ad diuersa eius mo-
na demonstranda habentur: Dominica

gratia, qua diversis vocabulis distinguitur, (id est dies
 Palmarum, sive florum, atque ramorum, Osanna, Pa-
 scha petitorium, sive competentium, & Capitulium.)
 Albinus vero Flaccus, cum sæpè eiusdem rei
 meminit, tum lib. de diuin. Offic. cap. de Do-
 minic. Palma. apertius declarauit, docet enim:
 Pascha petitorium, sive competentium dicitur, quia ho-
 die Symbolum competentibus tradebatur, propter co-
 finem Dominica Pascha solennitatem: Competentes
 eorum qua simul petentes dicuntur, id est, gratiam
 Christi petentes. capita lauantium ideo hunc diem
 appellat vulgus, quia tunc mos est lauare capita in-
 fantium, qui unguendi sunt sabbato sancto, ne forte
 obseruatione Quadragesime sordidati ad vntionem ac-
 cederent. Non multo post etiam Carolus Ma-
 gnus, vt eiusdem moris certior fides ad nos de-
 minaret, præceptoris sui sententia subscripsit in
 fragmentis, quæ Vvolffangi Lazij studio ex-
 tant, in quibus hæc: de hac die sciendum est, quod
 diuerso vocabulo distinguitur iis dies Palmarum, flo-
 rum, atque Ramorum: Osanna, pascha petitorium, sive
 competentium, & capita lauantium. pascha petitorium
 sive competentium dicitur; quia hodie Symbolum
 tradebatur, propter confinem Dominica Pascha so-
 lennitatem. capita lauantium ideo hunc diem appel-
 lat vulgus, quia tunc mos est lauare capita infan-
 tum, qui unguendi sunt sabbato sancto, ne forte obser-
 uatione Quadragesime sordidati ad vntionem acce-
 derent. quin etiam Rabanus Maurus id ipsum
 aperte confirmat lib. 2. de institut. clericor.
 cap. 35. cum ait: hoc autem die Symbolum compe-
 tentibus traditur, propter confinem Dominica Pa-
 scha solennitatem: vt, qui iam ad Dei gratiam perci-

Dominicæ
 Palmarum
 varia nomi-
 na.

piendam festinant, fidem, quam confiteantur, pro-
 feant. Vulgus autem ideo hunc diem Caput lau-
 vocat, quia tunc moris est lauandi capita infantum
 qui vngendi sunt, ne forte observatione Quae-
 ma sordidata ad vntionem accederent. Quae
 omnium cum fere eadem sint verba, eadem
 quoque rationem penitus significat: quae
 aequae pro adultis, atque infantibus vim, et
 bur obtineat, putandum est, pariter vntio-
 caput lauari solitum fuisse, ita vt, quod supra
 res supra solum de infantibus meminerat,
 non ad aetatem, sed ad Dei fidem, atque re-
 nem referatur. qua ratione scimus alios
 tribus infantiae nomen vsurpatum. Atque
 meam coniecturam valde confirmare videtur
 tur Iacobus Pamelius, & Ioannes Flicke-
 quorum ille in Tertull. de bapt. hic de qua-
 gesima cap. 14. eum Dominicum diem Capu-
 lauij nomine appellatum dicunt, quod illi
 tali fonte abluendi capita lauabant, nihil
 latim de infantibus, aut adultis explicando
 vero etiam minime veritati consentaneum
 aliquo ritu, ac caeremonia infantes gauilos
 qua viri adulta aetate caruerint: cum potius
 aliquid indulgere, aequum fuerit, in iis praeter
 rebus, quae ad corporis, animae sordes ablu-
 das pertinebant. Ideo autem dixi, solum
 Gallia, & Hispaniis hunc morem reuer-
 esse, quia omnes citati Authores in altera-
 rum floruerunt. Quod si quis, haec minus re-
 esse, arbitretur; & aut in omnibus Ecclesiis
 tinis, aut ne in his quidem hanc consuetu-
 nem viguisse, cotendat; quonia cum Hispani

Caput lau-
 bant adulti
 & infantes,

Infantis
 nomine
 appellaban-
 tur omnes
 baptizandi.

tum Gallica Ecclesia Romanæ ritus sequun-
 tur: oportebit in promptu habere ea, quæ vo-
 lumine secundo, vel tertio dicturi sumus: cum
 ad Missæ ritus venerimus. ibi enim probabi-
 tur, olim Galliam, & Hispanias a Romana Ec-
 clesia in rituum ratione discrepasse, eo profus
 modo, quo nunc Ambrosiana ab eadem di-
 vertit: nec eius dissidij finem esse factum prius,
 quam Concilium Moguntinum secundum
 celebratum est, anno salutis DCCCXIII. post
 quem visum receptum esse arbitror, ut nemo ca-
 pitis abluionem amplius adhiberet: tum ne
 ab Ecclesia Romana dissentire videretur: tum
 vitiosæ abluionem demereriis, qui il-
 lam abluionem baptismum esse rati, verum,
 salutaremque baptismum respuebant.

Gallia, &
 Hispania o-
 lim Eccle-
 siæ Romane
 ritus non
 servabant:
 & quando
 eos servare
 ceperint.
 Mos ablu-
 di capitis
 quædo ces-
 sauerit, & e-
 ius causa.

De expositione, & recitatione preca-
 tionis Dominicæ.

CAP. XVI.

Postidie eius diei, hoc est, feria secunda
 hebdomadæ sacrosanctæ arcana Domini-
 cæ precatiois mysteria exponebantur. cuius
 rei perspicua sunt testimonia in sanctis Patri-
 bus, Augustino in primis Homil. 42. de com-
 mendatione orationis Dominicæ, & eius ex-
 positione: vbi hæc inquit: *symbolum reddidisti,*
quo breviter comprehensa continetur fides: iam, ut
ante dixi vobis, quod ait Apostolus Paulus, quomo-
do invocabunt, in quem non crediderunt? quia ergo

Oratio Do-
 minica bap-
 tizandis
 exponeba-
 tur fer. 2.
 post Do-
 min. Pal-
 mar.
 Rom. 10.